

PROJEKT

Zaštita žena i podzastupljenih skupina kao žrtava trgovanja ljudima:

Jačanje znanja i vještina pravnih
praktičara u Hrvatskoj

EMBASSY OF THE UNITED STATES
ZAGREB - CROATIA

HRVATSKO UDRUŽENJE ZA
KAZNE ZNANOSTI I PRAKSU
CROATIAN ASSOCIATION OF CRIMINAL
SCIENCES AND PRACTICE

OPĆE INFORMACIJE

U okviru projekta se preispituje domaći i međunarodni pravni i institucionalni pravni i praktični okvir suzbijanja trgovanja ljudima, a sve u cilju donošenja novog Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima. Cilj projekta je promovirati višedimenzionalan i fleksibilan pristup žrtvama trgovanja ljudima radi izbjegavanja njihove dodatne viktimizacije u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na zaštitu žena i podzastupljenih skupina, a to su u prvom redu djeca, migranti i pripadnici romske nacionalne manjine. Težište projekta su edukativne radionice o pravima žrtava trgovanja ljudima te prava koja proizlaze iz statusa žrtve trgovanja ljudima.

Suradnja i partnerstvo

Projekt se provodi u suradnji s četiri pravna fakulteta u Hrvatskoj (Osijek, Rijeka, Split i Zagreb), Pravosudnom akademijom, Hrvatskom odvjetničkom komorom, Službom za podršku žrtvama i svjedocima kaznenih djela Ministarstva pravosuđa i uprave, Odjelima za podršku žrtvama i svjedocima kaznenih djela pri županijskim sudovima, Centrom za nestalu i zlostavljano djecu, Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske te domaćim i američkim pravnim stručnjacima i praktičarima.

PRAVA ŽRTAVA TRGOVANJA LJUDIMA

Pravo na dobivanje statusa identificirane žrtve trgovanja ljudima

- ❖ Ostvaruje se na temelju sumnje u potencijalni slučaj žrtve trgovanje ljudima
- ❖ Tijela ovlaštena za dodjelu statusa identificirane žrtve trgovanja ljudima:

1 Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske – u suradnji s:

- Hrvatskim crvenim križem
- organizacijama civilnog društva

0800 77 99

SOS linija za žrtve trgovanja ljudima

2 Operativni tim Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima pri Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjine Vlade RH

❖ Trajanje statusa:

- Početak – od identifikacije
- Trajanje – neovisno o kvalifikaciji djela u kaznenoj prijavi, optužnici ili presudi, kao i o ishodu kaznenog postupka, a status traje i nakon okončanja kaznenog postupka dokle god postoji potreba
- Gubitak – odlukom Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima:
 - ① iskaz žrtve se temelji na lažnim činjenicama
 - ② žrtva svojim ponašanjem ozbiljno ugrožava rad skloništa
 - ③ prestale su okolnosti radi kojih je ostvareno pravo na pomoć i zaštitu

Pravo na prve oblike pomoći i zaštite

hitna medicinska pomoć

prijevoz i smještaj u prihvatni centar

prehrana i odmor

osobna higijena

obuća i odjeća

drugi oblici pomoći

Pravo na 24-satnu dostupnost mobilnih timova

- ❖ pružaju prve oblike pomoći i zaštitu novoidentificiranih žrtava trgovanja ljudima
- ❖ 4 mobilna tima: Osijek, Rijeka, Split i Zagreb

Pravo na privremeni boravak za strane državljane

odobrava MUP RH na 12 mjeseci uz mogućnost produženja

Pravo na razdoblje refleksije

razmišljanje o prihvaćanju prava iz programa pomoći i zaštite

odrasli: 60 dana, djeca: 90 dana

Prava iz programa pomoći i zaštite

siguran smještaj:

- ① nacionalno sklonište
- ② alternativni smještaj

humanitarna pomoć

usluge prevođenja i tumačenja

zdravstvena zaštita

pravna pomoć

psihosocijalna zaštita

žurnost i tajnost postupanja

Pravo na siguran povratak žrtve

❖ žrtva sama donosi odluku o dobrovoljnom povratku:

① povratak stranih državljana identificiranih u RH u zemlju povratka

② povratak hrvatskih državljana identificiranih u inozemstvu u RH

➤ dobrovoljan i siguran povratak osigurava MUP RH – uključuje:

- procjenu rizika i sigurnosti pri povratku

- putnu dokumentaciju

- organizaciju putovanja

- zdravstveni pregled

- pratnju policije ili skrbnika

- siguran prijevoz

- poštivanje tajnosti podataka

Pravo na program podrške u integraciji / reintegraciji u društvo

❖ program pomoći i zaštite koji prepoznaje specifične potrebe i rizike žrtava s obzirom na spol, dob, invaliditet, trudnoću, roditeljstvo, spolnu orijentaciju i rodni identitet

❖ pravo na zdravstvenu zaštitu, smještaj, psihosocijalni tretman i savjetovanje

❖ prava iz područja socijalne skrbi

❖ pravna pomoć

❖ pravo na obrazovanje - osnovnoškolsko i srednjoškolsko, prekvalifikacija i dokvalifikacija

❖ pravo na informacije i stručnu pomoć sukladno pri zapošljavanju i prava za vrijeme nezaposlenosti

❖ pravo stranih državljana na učenje hrvatskog jezika i kulture

❖ pružatelji podrške:

- Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
- Ministarstvo zdravstva
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja
- Hrvatski zavod za zapošljavanje
- organizacije civilnog društva

PRAVA ŽRTAVA IZ ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU (ZKP) I ZAKONA O NOVČANOJ NAKNADI ŽRTVAMA KAZNENIH DJELA

- ❖ **opća prava** žrtava kaznenih djela (čl. 43. ZKP)
- ❖ **pravo na pojedinačnu procjenu** žrtve kaznenog djela (čl. 43.a ZKP)
- ❖ pravo na sudjelovanje u postupku u svojstvu **oštećenika** i prava koja proizlaze iz tog statusa (čl. 51.-59. ZKP)
- ❖ **Dodatna prava žrtava** kaznenih djela protiv spolne slobode i **trgovanja ljudima**:
 - pravo na razgovor sa savjetnikom prije ispitivanja (na teret proračuna)
 - pravo na opunomoćenika (na teret proračuna)
 - pravo da žrtvu u policiji i državnom odvjetništvu ispituje osoba istog spola te da ju, ako je to moguće, u slučaju ponovnog ispitivanja ispituje ista osoba
 - pravo na uskratu odgovora na pitanja koja nisu u vezi s kaznenim djelom, a odnose se na strogo osobni život
 - pravo zahtijevati ispitivanje putem audio-video uređaja
 - pravo na tajnost osobnih podataka
 - pravo zahtijevati isključenje javnosti s rasprave.
- ❖ specifična **prava djece žrtava** kaznenih djela (čl. 44. st. 1.-3. ZKP)
- ❖ žrtve **imaju pravo na novčanu naknadu** ako se radi o namjernom kaznenom djelu nasilja počinjenog u Hrvatskoj čija je posljedica teška tjelesna ozljeda, teško narušenje zdravlja ili smrt, a žrtva je državljanin EU ili ima prebivalište u EU, a djelo je prijavljeno ili evidentirano policiji ili državnom odvjetništvu

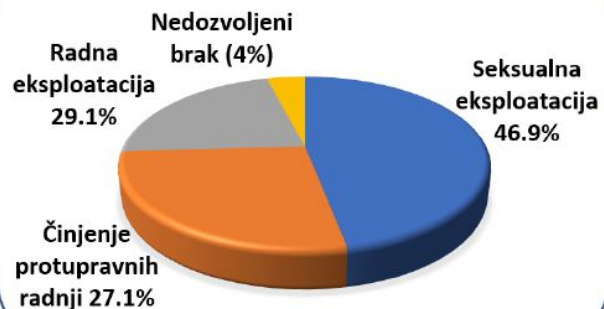
PODACI O ŽENAMA I PODZASTUPLJENIM SKUPINAMA KAO IDENTIFICIRANIM ŽRTVAMA TRGOVANJA LJUDIMA (2016. - 2020.)

ŽRTVE PREMA SPOLU

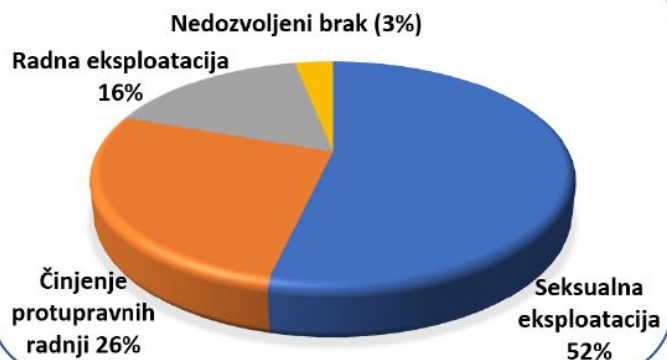

- približno polovica žrtava su žene
- približno polovica žena žrtava trgovanja ljudima su seksualno eksploatirane

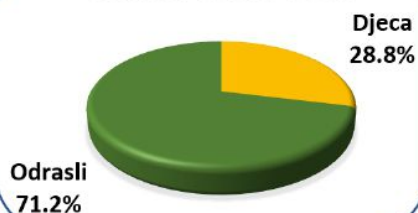
ŽENE ŽRTVE PREMA VRSTI EKSPLOATACIJE

ŽRTVE DJECA PREMA VRSTI EKSPLOATACIJE

ŽRTVE PREMA DOBI

- više od četvrtine žrtava identificiranih žrtava trgovanja ljudima su djeca

- djeca žrtve su pretežito seksualno eksploatirane i većinom su djevojčice, koje čine gotovo 3/4 djece žrtava namijenjenih seksualnoj eksploataciji (73.1%)

PORIJEKLO ŽRTAVA

ŽRTVE DJECA PREMA SPOLU

- Gotovo polovica identificiranih žrtava su iz inozemstva
- Među manjinama žrtvama trgovanja ljudima najčešća skupina su Romi, i to najčešće djeca

EMBASSY OF THE UNITED STATES
ZAGREB - CROATIA

Objavlivanje ovog sadržaja financirano je grantom Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država (Department of State). Mišljenja, nalazi i zaključci koji su ovdje navedeni pripadaju autorima i ne odražavaju nužno mišljenja, nalaze i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država.

HRVATSKO UDRUŽENJE ZA
KAZNENE ZNANOSTI I PRAKSU
CROATIAN ASSOCIATION OF CRIMINAL
SCIENCES AND PRACTICE

Tijek postupanja prema žrtvama trgovanja ljudima

LITERATURA:

- Kazneni zakon (NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18, 126/19, 84/21, 114/22)
- Maršavelski, A. (2022), Empirijski pokazatelji trgovanja ljudima i ropstva u Hrvatskoj - temelj za unapređenje pravnog okvira, Hrvatski ljetopis za kaznene znanosti i praksu, 29(2), 491-531.
- Protokol o integraciji/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima
- Protokol o postupanju pri dobrovoljnom i sigurnom povratku žrtava trgovanja ljudima
- Protokol za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima
- Zakon o kaznenom postupku (NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19, 126/19, 130/20, 80/22)
- Zakon o novčanoj naknadi žrtvama kaznenih djela (NN 80/08, 27/11)

Brušuru izradili:

izv. prof. dr. sc. Aleksandar Maršavelski
Voditelj projekta

Andrej Božinovski mag.iur.
Koordinator projekta